Ob ustanovitvi gasilskih društev

Poleg tekočih nalog, ki jih imajo naše frontne organizacije, je ena izmed zelo važnih akcij v prihodnjih mesecih reorganizacija »Gasilstva«, kjer naj se množično udejstvujejo vse frontne organizacije, predvsem pa člani Komunistične partije, da bomo tako gasilske vrste poživeli in z dobrim kadrom v vrstah gasilstva tudi po tej liniji priskočili v pomoč pri izvedbi petletnega plana, pri graditvi socializma v naši deželi. Frontne organizacije in posebno pa notranji odsek, ki je prav posebno zainteresiran za pravilno izvedbo reorganizacije, so odgovorni, da jo izvršijo dosledno in pravilno, kajti potrebno je, da se očuvajo pridobitve narodno osvobodilne borbe in zadružna ter privatna lastnina ali občeljudska imovina. V zvezi z novim stanjem v naši državi je potrebno, da gredo gasilske organizacije v novem duhu socializma naprej k delu in tako doprinesejo svoj delež pri ustvarjanju petletke in socializma.

Ker je gasilska organizacija tako trdno zakoreninjena v ljudskih množicah, je naša nova ljudska oblast izdala Zakon o prostovoljnih gasilskih društvih. Zakon potrjuje izrazito demokratičnost, kakršne ni bilo v stari Jugoslaviji, vendar pa, ker ima država v rokah organizacijo za Javno varnost in ista izdaja tudi ukrepe za varnost pred požari, je nujno potrebno, da je zakon trdno povezal gasilske organizacije z odsekom za notranje zadeve. Ta povezava je kot nujnost potrebe, ker je odsek za notranje zadeve prav posebno zadolžen z očuvanjem privatnega, zadružnega in državnega premoženja.

S sprejetjem zakona se je postavilo vprašanje reorganizacije gasilskih čet, katere bodo imele v bodoče sedeže v KLO-jih, kljub temu, da so primeri, ko je v enem KLO-ju po več čet, kot n. pr. v Ormožu, kjer bo sedež društva v Ormožu in bo spadala pod to društvo še gasilska četa Hardek. Taki primeri so še v Veliki Nedelji, Moškanjcih in Lovrencu na Dravskem polju.

Za reorganizacijo gasilskih čet so se postavili iniciativni odbori, kjer so zastopane vse množične organizacije. Dolžnost iniciativnih odborov je, da izvršijo reorganizacijo gasilske čete in pripravijo vse predpriprave za bližajoče se volitve. Poleg tega morajo iniciativni odbori takoj poslati prošnjo na odsek za notranje zadeve z 10 podpisi gasilcev, da gasilsko društvo želi še nadalje obstojati, ker brez odobrenja notranjega odseka gasilsko društvo ne more obstojati. Druga še večja naloga iniciativnega odbora pa je, da gasilsko organizacijo na vasi popularizira in da se v gasilstvo vpiše čim več novega članstva tako ženskega, kakor moškega. Vsak na novo sprejeti član, kakor tudi stari člani morajo izpolniti pristopno izjavo in se podpisati, da žele postati člani gasilstva, ker šele potem postanejo pravi člani gasilskega društva. Brez pristopne izjave nima nihče volilne pravice pri bodočih volitvah. Zatorej naj iniciativni odbori dobro pazijo in naj pridobijo čim več novega članstva. Sam zakon ne predvideva take ozkosti, kot je bila nekdaj.

Namen tega je, da se organizacija čim bolj utrdi in da bo čim bolj uspešno delovala pri gradnji socializma. Gasilci morajo imeti vedno pred očmi, da čuvajo naše ljudsko, zadružno in privatno premoženje in s tem doprinašajo velik delež k izgradnji petletke in izgradnji socializma v naši deželi. Lužan Pavel

Obložbe vredni primeri

Protiljudsko delo mlatilničarja Kovačič Matevža iz Ormoža

Glavno breme letošnje mlačve so prevzela na svoja ramena traktorske brigade. Ker jih je precej oviralo slabo vreme, se je dela toliko več nakopičilo. V interesu skupnosti je traktorska brigada iz Središča poverila za mlatenje na rezervni mlatilnici tov. Kovačiča Matevža iz Ormoža, ki sam poseduje tudi motor za mlatilnico.

K delu je hitro pristopil in kaj hitro so se zbrali okrog njega sami večji kmetje. Iz malenkostnih popustljivosti pri vpisovanju žitaric je padel tako globoko, da je po do sedaj ugotovljenem delu pri 26 kmetih vpisal premalo 10.150 kg žitaric.

V svoji šibkosti se je kot mali človek dal zapeljati od teh špekulantskih elementov, ki so mu obljubljali, »da bodo že poračunali.«

Da se je ta skupina velikih kmetov zbrala ravno tu, ni slučaj. — Čisto načrtno so hoteli odtegniti pazljivim in doslednim brigadirjem traktorske postaje. Toda v vsej svoji preračunljivosti so le malo premislili, da naša ljudska oblast in delovno ljudstvo budno pazita na vse in za svoje sabotersko špekulantsko početje bodo tudi odgovarjali.

Tudi mlatilničar bo prejel zasluženo kazen, ko se bo skupno s svojo kompanijo, kateri je nasedel, pred sodiščem zagovarjal.

Ta primer naj bo vsem v resno opozorilo. Delovnemu človeku današnja ureditev nudi dovolj možnosti poštenega življenja — najmanj pa ne potrebe naslanjati se na razne špekulantske vaške mogotce.

F. V.

Iz Hlaponc

Posestnica P u k š i č Marija v Hlaponcih štev. 4 je sprejela v službo F r a s Marijo z obljubo pred pričami, da ji bo po svoji smrti prepustila posestvo. To je navedla tudi v pogodbi. Ta njena obljuba pa je bila samo pretveza, s katero je hotela uveljaviti svoj izkoriščevalski namen. Potem, ko ji je Fras Marija že eno leto in pol delala brez vsakega plačila, jo je odslovila. S svojo širokogrudnostjo na jeziku se ji je posrečilo preslepiti naivno dekle, ki je verjelo njenim besedam. Ni pa mogla izigrati ljudske oblasti, ki je ta do skrajnosti izkoriščevalen primer obravnavala in jo prisilila, da je delavki morala dati plačilo za ves čas zaposlitve pri njej v znesku 20.000 din. S tem pa še ni vsega uredila. Ljudska oblast jo bo naučila obljube in pogodbe izpolnjevati. Naj ne misli, da bo pustila izigravati in omalovaževati pridobitve težke in dolgotrajne borbe v korist delovnega ljudstva.

Patri minoritskega samostana so zopet potrdili svoje protiljudsko delovanje

Kontrolni organi pri Okrajni upravi za odkup so dobili nalogo, da preverijo točnost prijavljenih prašičev.

Tako so med drugimi izvršili pregled tudi v Minoritskem samostanu v Ptuju.

Na poziv, da gredo skupno pogledati v svinjake, se je sestra, ki jih je sprejela, temu uprla, češ, da patra Božidarja ni doma in ji je prepovedano vsako ukrepanje. S svojim svetohlinskim govoričenjem je hotela naše organe prepričati, da je vse v redu, naj mirno gredo domov. Toda naši ljudje so v izvajanju nalog dosledni.

Na ponovni poziv se je uprla in pokazala svoje pravo lice. Poseči so morali vmes organi NM. Kaj kmalu nam bo jasno, zakaj se je tako trdovratno upirala.

V svinjaku so namesto prijavljenih 12 prašičev našli **20 prašičev.**

Tako je delo »božjih pastirjev«. Kaj njim mar delovno ljudstvo — važno je, da so njihove mize vedno polne. In nekateri pošteni ljudje temu protiljudskemu elementu, ki svoje špekulantsko lice skriva pod kuto, še zaupajo. — Kazen, ki jo je določila naša ljudska oblast — 30 tisoč dinarjev — je vse premajhna.

Ni slučaj, da se v družbi teh ljudi v protiljudskem delovanju srečamo ravno z velikimi kmeti, z znanimi špekulanti kot sta n. pr. Cebej Konrad in Bandur Jože iz KLO-ja Janž.

Cebej Konrad, velik kmet, je imel prijavljenih 5 prašičev in prijava odgovarja številu, ki so jih pri pregledu našli v svinjaku. Toda špekulant si je zaman mel roke, ko so odhajali iz hleva. Ta ista kontrola je našla še en svinjak in v njem 3 prašiče s težo od 120 do 160 kg. Hlev je imel vhod iz kuhinje in za svoje špekulantske namene mu ni bilo preveč svoje shrambe spremeniti v hlev.

Bandur Jože pa je bil bolj predrzen. On pa je 7 zatajenih prašičev držal kar med prijavljenimi prašiči v svinjaku. Tako so našli mesto 7 prašičev 14. Kako in kaj je mislil ta špekulant, menim, da ni treba besed.

Vsi ti protiljudski elementi bodo prejeli saboterskemu delu primerno kazen. Z. M.

Kulturni kotiček

Pogovor z igralskimi skupinami

V tej številki pa se pogovorimo o delu režiserja, ki ga mora opraviti, predno začne z vajami. Ne bom se tu spuščal v podrobnosti, pač pa bom navedel le v glavnem, kakšno je režiserjevo delo.

Ko režiser dobi delo, je njegova dolžnost, da delo temeljito prečita oz. delo študira in na podlagi tega študija napravi razčlenitev dramske igre.

Za lažje razumevanje, kako se ta razčlemba izvrši, se bom naslonil na odrsko delo Feletove »Uroki«. To agitko, ki jo je pred nedavnim izdal IO LPS, najbrž že vsi poznate. Za tiste, ki je še ne poznajo, pa naj bo v kratkem tale izvleček:

V neki vasi, kjerkoli na Slovenskem, grade vaščani zadružni dom. Tej gradnji nasprotujejo vaški izkoriščevalec kulak Trčen, poleg njega pa še njegova zaveznika, skopi in izkoriščevalski kmet Karničnik in potovka Neža. Vsi trije, z njimi pa še župnik, ki v delu sicer ne nastopa, pač pa se ga v igri samo omenja, na vse mogoče načine poskušajo zavirati razvoj na vasi, prav posebno pa še gradnjo zadružnega doma. V te svrhe se poslužujejo klevetanja in konec koncev še tatvine denarja, ki so ga vaščani zbrali za gradnjo zadružnega doma. To tatvino so hoteli naprtiti sekretarju KLO Tonču, da bi ga s tem onemogočili pred vaščani, kateremu so vsi zaupali in njegovemu prepričevanju in načrtom radi in z razumevanjem sledili. Poedinci v vasi so se spričo tatvine razburili, še bolj pa so jih begale razne klevete, ki jih je ta trojica v zvezi z izginotjem denarja širila. Toda mladina je tatove razkrila, odkrila pa tudi vse polno drugih špekulacijskih grehov tako, da se ob koncu Trčen, Karničnik in Neža, obtožujoč drug drugega, znajdejo na zatožni klopi. To je zgoščen izvleček vsebine.

Prvo, kar mora režiser iz dramskega dela razbrati, je osnovna misel dela. Zakaj je pisateljica to delo napisala. Iz zgoraj navedenega izvlečka, še bolj pa, če delo v celoti večkrat prečitamo, razberemo, da je pisateljica hotela povedati: Zaupajmo ljudski oblasti, ne nasedajmo raznim klevetam, ne dajmo se ovirati pri graditvi socializma raznim sovražnikom ljudstva. Osnovno misel torej imamo. Pravilno razbrana osnovna misel bo režiserju omogočila dati pravilen ton celotni igri.

Drugo, kar je važno pri razčlenbi dramskega dela, je to, da režiser določi čas in kraj dogajanja igre. V tem našem primeru igre »Uroki« to ni težko določiti, ker agitka spada v čas gradenj zadružnih domov.

Pri določanju kraja smo pri tem delu lahko svobodni, ker je to agitka in jo lahko prilagodimo krajem, kjer pač igramo. Pri doslednji razčlenbi pa bi krajevno spadala v Prekmurje, ker se je tam vera v vraže (uroke) najmočneje obdržala.

Pri nadaljnji razčlenbi ali analizi igre »Uroki« bi moral režiser dognati še sledeče: kakšna borba se vodi v igri, zakaj se bore osebe, med kom se borba razvija, kdo vodi borbo, s kakšnimi sredstvi se bore osebe v igri in kakšni so cilji posameznikov v igri. Zdaj pa si odgovorimo na ta vprašanja.

Vas na čelu s sekretarjem Tončem dela na postavitvi zadružnega doma. Torej postavljajo temelj za socializacijo vasi, skratka napredek. Za to višjo družbeno ureditev pa niso župnik, kulak Trčen, kmet Karničnik in Neža.

Tonč se neposredno, na čelu vasi bori za dosego cilja, ki je socializem, Trčen pa je samo »iniciator« nerazgledanemu, naivnemu, skopemu Karničniku in potovki Neži. Ta dva sta njegova »izvršna organa«.

Tonč se bori za splošno dobro, da bi vsa vas živela boljše in lepše življenje, Trčen pa za odpravo ljudske oblasti, da bi lahko dobil spet vajeti v roke in nemoteno izkoriščal male ljudi.

Ti odnosi borečih se taborov so važni tudi pri določanju karakterjev posameznim osebam, ki jih mora režiser igralcem orisati.

Jaz bom omenil le nekaj oseb. Začnimo pri Karničniku.

Karničnik je sila naiven, skoraj do omejenosti. (Verjame vsaki bedastoči, če le v njej vidi svoje osebno dobro), nervozen in nemiren (radi bojazni pred ljudsko oblastjo, ker se boji za svojo zemljo, ki mu jo ljudska oblast sploh ne namerava odvzeti, še večjo nervozo pa mu povzroča bunker, kjer ima skrito trgu odtegnjeno blago). Je zadirčen, kretenj kratkih in ozkih, v hoji negotov (capljajoč), z željo po gospodovalnosti, vendar pa o samem sebi ne odloča sam, ampak ga v njegovih umazanih potih vodi kulak Trčen, česar se pa Karničnik sam niti ne zaveda.

Trčen je v svoji notranjosti nemiren, toda zna nemirnost obvladati, je gospodovalen, zvit in sila previden. V svoji notranjosti pa je kakor že omenjeno plah, kar tudi ob razkrinkanju pred vaščani pokaže.

Tonč je lik delovnega človeka z veliko zavestjo, preprost, odločen, proti nasprotnikom ljudstva, odkritosrčen, nesebičen. V hoji je umerjen, naglih toda ne nervoznih kretenj, pri občevanju z ljudmi topel in blag.

Hentačka je klepetava, opravljiva in hinavska ženska, že precej upognjena, toda gibčna.

Vse takšne karakterne lastnosti posameznih oseb razbere režiser iz teksta, ki ga osebe v igri govore in iz odnosov oseb med enim in drugim taborom, ki sta v borbenem stanju.

Če se bodo naši režiserji na ta način lotili dela, se bodo predvajane igre kvalitetno dvignile, ker le po dobri razjasnitvi bo igralcu jasno, kaj naj na odru pravzaprav predstavlja. D. P.

Svetovalec za naše kmete

Pred setvijo

Le še dober mesec — in setev bo tu. Naša dolžnost je, da z vsemi sredstvi, ki jih imamo, dvignemo proizvodno sposobnost naših tal. Važno bo, da povečamo pridelek krušnih žit, potrebno bo povečati pridelek prav vsake vrste krme, prav tako pa bo nujno povečati pridelek onih rastlin, ki služijo v industrijske namene, za pridobivanje olja, sladkorja, vlaken.

Za nas prihajajo jeseni v poštev predvsem žita. S čim večjim pridelkom si moramo zagotoviti prehrano, tako ljudi, kakor tudi živali. Predvsem bi rad opozoril na sledeče: na uporabo umetnih gnojil, strojno setev, na selekcionirano seme in na čiščenje ter razkuževanje semena. O tem, ali umetna gnojila pomagajo ali ne, pač ni treba izgubljati besed. Kdor tega do sedaj ni spoznal, ta tudi odslej ne bo.

Skoro vsem našim zemljam manjka fosfor, skoro vsem tudi dušika in večini pa kalija. Zato navadno ne bo zadostovalo, če bomo pognojili samo z umetnim gnojem. Skoraj povsod bo treba dati vsa tri glavna rastlinska hranila, le na preoranih deteljiščih bomo shajali brez dušičnih gnojil.

Potem pa setev s strojem v vrste: Na kratko so prednosti take setve tele: enaka globina setve, enaka razdalja med posameznimi zrni, oziroma rastlinami, zato tudi enakomerna kalitev, enakomerna rast in pravilno zorenje. S strojem porabimo znatno manj semena, kakor pri setvi na široko. Ta prihranek znaša najmanj 50 kg semena na 1 ha; če smo navadno sejali gosto, prihranimo pri setvi s strojem tudi do 100 kg semena na vsak hektar. Za uspešno setev s strojem je pač treba zemljo bolje obdelati. Na slabo obdelani zemlji je setev s strojem zamudna in težka. Zato zemljo bolje in temeljitejše obdelamo. Resnica pa je, da naši kmetje vse premalo upoštevajo načela umnega (racionalnega) obdelovanja. Še vedno grešimo zelo mnogo pri semenu, ker se ne oziramo na resnico, da je zdravo kleno in življenja polno seme od prikladnih vrst — pogoj dobri letini. Iz nič ni nič, iz malega malo, iz bolehnega — bolehno.

Selekcionirano, odbrano seme je torej nadaljnji važen pripomoček za večji pridelek. Oplemenjeno seme da več in navadno boljši pridelek, kakor navadno neoplemenjeno neodbrano seme. Odbiranje in oplemenjevanje semen zahteva mnogo dela in truda, mnogo natančnosti in potrpljenja. Če bi odbrano in oplemenjeno seme ne bilo nič boljše, bi se gotovo z odbiranjem in oplemenjevanjem semena nihče ne ukvarjal. Pri navadnem odbiranju izločimo vse rastline, ki dajo malo rodovitno ali drugače neustrezno potomstvo. Pri oplemenjevanju s križanjem pa prenesemo dobre lastnosti dveh vrst na novo vrsto na križanec. Jasno pa je, da odbrano in oplemenjeno seme ni dobro za vsak kraj in vsake razmere.

Važen akt je čiščenje. Ni dovoljno, da se seme očisti samo z vejalnikom, temveč je treba uporabiti selektorje in trierje.

Majhen trošek je razkuževanje, ki zahteva le skromno zamudo časa. Čutimo pa, da se razkuževanju pri nas še ne poveča one pažnje, kot bi bila potrebna. Nobenega opravičila ni, če pridelamo ponekod eno petino, eno tretino, ali morda celo polovico smrdljivega, smetljivega zrnja. Zavitek ceretana, abavita, tilantina, ali kakega drugega praška za razkuževanje pšenice in rži zadostuje za cel hektar posetve. Praški delujejo proti smrdljivi ali trdi sneti. Proti prašni sneti je razkuževanje s praški ali močenjem brezuspešno. Tu pomaga samo vroča voda.

Iz vsega gornjega zaključujemo: Čim boljše bo semensko žito, tem več bo žita prihodnje leto, razumljivo s tem tudi več kruha. Z boljšimi posevki pa bomo še bolj dvignili kmetijsko proizvodnjo.

Ing. Zorec Egon

Nekaj o kokošji kugi

Pred vojno nismo poznali v naših krajih kokošje kuge. Iz okuženih krajev so vojaki prinesli s seboj nekaj za kugo obolelih kokoši. Z odpadki teh kokoši se je okužila naša perutnina. Ljudje so klali na videz še zdrave, v resnici že okužene kokoši. Bolne kokoši so prodajali na trgu in na ta način širili kugo; šlo jim je le za to, da sebe obvarujejo škode — da kokoš ne pogine doma. Bolje je, so mislili, da pogine drugemu, četudi mu poginejo vse kokoši. To je milo rečeno — brezvestnost. Tu je poglavitni vzrok širjenja kokošje kuge, kakor tudi širjenja kužne ohromelosti svinj in svinjske kuge.

Že marsikateri svinjerejec je izgubil vse svinje zaradi enega kilograma okuženega mesa, ki ga je kupil na črni borzi.

Zaradi brezvestnosti in nedisciplinе se je kokošja kuga razširila in se še širi. Četudi od začetka nismo razpolagali z dobrimi cepivi, smo vendar imeli dobre veterinarske mere, to je predpise, kako se kuga omeji, kako se prepreči nadaljnje širjenje.

Lastniki morajo vsak slučaj kokošje kuge takoj prijaviti, na kar ljudska oblast izda potrebne ukrepe. Kokoši morajo biti zaprte, da ne pridejo v stik z bolnimi. Bolne kokoši je treba izolirati, zaklane kokoši prekuhati ali peči in *odpadke sežgati.*

To so enostavni in učinkoviti predpisi. Če bi se to temeljito izvrševalo, bi kaj kmalu ognjišče kuge uničili. Le nedisciplina, malomarnost in brezvestnost, včasih tudi nevednost, so vzrok, da bolezni ne moremo uničiti.

Nepravilen odnos človeka do skupnosti je kriv, da se kuga raznaša, da raje nanaša velikansko škodo skupnosti, kakor da bi sam trpel škodo pri svojih kokoših. Zato, tovariš, nauči se sam pretrpeti nekaj škode, če s tem prihraniš veliko škodo skupnosti! Za tiste, ki tega nauka ne bi hoteli upoštevati, ima naša ljudska oblast tudi primerne kazni.